

Ukrainian Magazine ZHINKA (No. 8/2025) on the Implementation of the Jean Monnet Project "EU Customs Law"

The popular Ukrainian magazine Zhinka (Issue 8, 2025) published an interview with Iryna Petrova, coordinator of the Erasmus+ Jean Monnet Module “EU Customs Law” (101083978-EUCUSTOMSSTU). The material presents the key results of the project’s third year, continued cooperation with German financial education institutions, and the study trip to Germany in June 2025, including meetings with the Customs Department of the Federal Ministry of Finance of Germany and the Brandenburg University of Applied Sciences for Finance, as well as an English-language seminar held during the visit.

The article highlights the role of Jean Monnet Modules in promoting knowledge of the economic, legal, cultural, and historical aspects of European integration, strengthening EU studies, supporting research, and fostering international and intercultural dialogue.

The study visit to Germany enriched participants with new expertise in EU customs law, customs procedures, and the functioning of European financial and political institutions, while also creating new connections and inspiration for future academic initiatives.

The publication underscores the importance of the project for enhancing European integration in Ukrainian higher education.

** This project has been funded with support from the European Commission under the Erasmus+ Programme. The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein“.*

** Цей проект був профінансований за підтримки Європейської Комісії в рамках програми Еразмус+. Підтримка Європейської Комісії у створенні цієї публікації не означає схвалення її змісту, який відображає лише погляди авторів, і Комісія не несе відповідальності за будь-яке використання інформації, що міститься в ній“.*

The popular Ukrainian magazine Zhinka (Issue 8, 2025) published an interview with Iryna Petrova, coordinator of the Erasmus+ Jean Monnet Module “EU Customs Law” (101083978-EUCUSTOMSSTU)

Наші за кордоном

У липневому номері журналу «Жінка» за 2024 рік було опубліковано історію мого перебування в Німеччині, перші самостійні кроки за межами України.

У цьому дописі хочу поділитися своїми здобутками й напрацюваннями за останній рік, зокрема, про отриману індивідуальну стипендію «Україна майбутнього: дослідницькі стипендії для українських магістрів та дослідників» від Німецької служби академічних обмінів (DAAD); стажування протягом шести місяців (з вересня 2024 по лютий 2025) в Інституті міжнародного податкового права Вищої школи фінансів федеральної землі Північний Рейн-Вестфалія у м. Нордкірхен; проведення дослідження на тему: «Фінансові та податкові органи як дієвий інструмент економічної безпеки держави».

Вища школа фінансів землі NRW у Nordkirchen. Замок НОРДКІРХЕН.

Найкращий спосіб передбачити майбутнє — СТВОРИТИ ЙОГО!

Це вже друга моя стипендія від DAAD. Перша була отримана у 2018 році. Відтоді я підтримую дружні стосунки з керівництвом і доцентами Федеральної фінансової академії, які люб'язно погоджуються проводити в онлайн форматі лекції з міжнародного податкового права для студентів і викладачів Державного податкового університету. Такі лекції на регулярній основі вже другий рік поспіль проводить і директор Інституту міжнародного податкового права Вищої школи фінансів професор Ларс Мікер, який погодився здійснювати наукове керівництво протягом мого шестимісячного перебування у Нордкірхені.

Можливо це вас здивує, але Вища школа фінансів розташована у стінах так званого Нордкірхенського замку — бароковому палацово-парковому ансамблі («замку на воді»). Це унікальний палац має і другу назву «Вестфальський Версаль», який вражає своєю симетрією, величчю та садово-парковим мистецтвом європейського масштабу і є визнаним ЮНЕСКО культурним

надбанням міжнародного значення. Палацовий парк з його скульптурами, газонами та алеями — це справжній витвір садового мистецтва. Частина саду має елементи англійського ландшафтного стилю, інша частина — бароковий стиль. Парк й досі чарує відвідувачів, викладачів і студентів витонченими формами, симетрією та скульптурами, серед яких пощастило перебувати й мені. На території замку діє капличка, ресторан і навіть декілька відділів реєстрації актів цивільного стану, де й сьогодні відбувається реєстрація шлюбів. Крім того, Нордкірхенський замок і парк навколо замку стали знімальним майданчиком для кінофільмів «Спенсер: таємниці принцеси Діани», «Смарагдова книга», серіалу «Круп — німецька сім'я», «Воу 7», «Паула» тощо.

Нині замок є резиденцією Вищої школи фінансів, де готують фінансистів (податківців) для федеральної землі Північний Рейн-Вестфалія. Серед студентів — громадян Німеччини — є й такі, які мають українське корін-

ня, рідних в Україні і навчалися тут до початку війни. Тож не дарма кажуть, що «українського цвіту — по всьому світу». На базі цього закладу проводяться численні міжнародні семінари, які об'єднують експертів, фінансистів і податківців різних країн.

Крім фінансової школи у Нордкірхені бакалаврів-фінансистів у Федеральній землі Північний Рейн-Вестфалія готують також у містах Крэфельд і Вупперталь. Чому ж так сталося, що в Німеччині в одній федеральній землі може бути два й більше профільних фінансових навчальних закладів, а в інших землях їх менше, або взагалі немає? Наприклад, у землях Берлін і Бранденбург є лише одна Вища школа фінансів у м. Кьонігс-Вустерхаузен, про яку я ще розповім. Пояснити це можна досить просто. Федеральна земля Північний Рейн-Вестфалія вважається «північно-західним кластером», в якому за даними Information und Technik NRW станом на 2022 рік було зареєстровано 627 246 компаній та підприємств, а загальний оборот

збільшився на 252 мільярди євро (+14,3 відсотка) до близько 2,006 трильйона євро. Кількість компаній у 2022 році зросла на 2,7 відсотка порівняно з попереднім роком. І ця цифра щорічно зростає. Тому для такої кількості зареєстрованих підприємств потрібно мати відповідний чисельний штат працівників фінансових управлінь, які будуть адмініструвати податки і здійснювати контролюючу діяльність.

У рамках проведеного дослідження я вивчала досвід роботи органів Німеччини у сфері боротьби з фінансовою злочинністю, зокрема, новоствореного у січні 2024 року у структурі Міністерства фінансів землі Нідер-Рейн — Бюро по боротьбі з фінансовими злочинами (Landesamt zur Bekämpfung der Finanzkriminalität). Основними завданнями Бюро є боротьба з особливо резонансними, тяжкими податковими злочинами, відмиванням грошей та кіберзлочинністю. До речі, керівником Бюро призначено юристку, слідчу з великим практичним досвідом, зокрема, з розслідування злочинів у сфері криптовалют — Штефані Тін.

Цікавий є том факт, що згідно зі звітом шведсько-німецької громадської організації AllBright Foundation, яка виступає за гендерну рівність у бізнесі, у березні 2025 року жінки стано-

вили 19,7 відсотка у ланці виконавчих керівників та 37,4 відсотка у радах директорів серед 160 великих німецьких компаній зареєстрованих на біржі. Загалом, серед топкерівників провідних компаній Німеччини станом на 2025 рік налічується 561 чоловік і лише 138 жінок. Тобто, четверо чоловіків на одну жінку. Отже, німецьким жінкам досить важко зробити кар'єру в країні з найпотужнішою економікою Європи. І кар'єрний злет пані Тін можна вважати ще однією перемогою у боротьбі за гендерну рівність, де досі у топменеджменті домінують чоловіки.

Так сталося, що до початку виконання своєї стипендіальної програми у Нордкірхені, я звернулася до директорки Вищої школи фінансів землі Бранденбург у м. Кьонігс-Вустерхаузен Кармен Кьопке з проханням знайти можливість щодо залучення мене у якості доцента до навчального процесу й викладання. Разом із доцентом Штефаном Хабеніхт, колишнім співробітником підрозділу із розслідування податкових злочинів, ми розробили міні-модуль «Кримінальне податкове право: порівняльна характеристика»/«Податкові розслідування у країнах ЄС, США та в Україні», який був запропонований студентам фінансової школи та успішно вичитаний у жовтні 2024 року.

Вперше в історії Вищої школи фінансів землі Бранденбург до навчального плану підготовки бакалаврів включено дисципліну, зі змістом вивчення досвіду України, як кандидата на вступ до ЄС в частині проведення фінансових (податкових) розслідувань, ознайомлення з історичним аспектом виникнення підрозділів фінансових розслідувань, з чинним вітчизняним законодавством, що регламентує порядок проведення фінансових розслідувань, підслідності підрозділів, уповноважених на проведення фінансових розслідувань, структурою, повноваженнями, «інструментами» роботи, проблемами й перспективами подальшого функціонування тощо. Я презентувала теоретичний матеріал і практичні кейси із досвіду України, а Штефан Хабеніхт — аналогічний матеріал із досвіду країн ЄС і США.

Під час практичних занять ми запропонували студентам і декілька практичних кейсів, участь в умовних «слідчих діях», а саме: пошук документів тіньової бухгалтерії, валюти, обігу умовного приміщення платника податків тощо. Під час проведення даного курсу з боку німецьких студентів було чимало запитань про роботу фінансових (податкових) органів України під час війни: про наповнення бюджету, адміністрування податків, як

Бранденбурзькі ворота

саме повномасштабне вторгнення з лютого 2022 змінило бізнес-середовище і вплинуло на роботу підприємств, які є зміни в оподаткуванні? І ця зацікавленість з боку німецьких студентів до України присмодно вразила.

На мос запитання до групи, що ж їх найбільше турбує, німецькі студенти відповіли одностайно: вони бояться початку війни в Європі, зокрема, в Німеччині та у зв'язку з цим — хаосу, розрухи, скарту, голоду і всіх інших наслідків війни. Власне кажучи, їхні побоювання небезпідставні. Німеччина, яка має одну із потужних економік у світі, є соціальною правовою державою, острівком стабільності, яка надала притулок великій кількості біженців із різних країн, у тому числі й українцям, але яка, на жаль, не готова до військових дій і викликів, які можуть виникнути.

Річ у тім, що з 2007 року в Німеччині почався поступовий демонтаж бункерів, адже вважалося, що вони більше не потрібні. У фінансовій школі федеральної землі Бранденбург, яка є землею на сході Німеччини, вони теж були демонтовані і, по суті, ніяких захисних споруд немає. Нині у ФРН існує лише 579 громадських укриттів, розрахованих на 480 тисяч осіб при населенні 84,6 мільйона осіб. Тому наразі в Німеччині розробляють національний план створення бункерів для захисту населення. Цей план передбачає переобладнання громадських і приватних будівель, а також створення мобільного додатку для пошуку укриттів та інформування громадян про заходи безпеки. І на реалізацію таких заходів, на думку керівника Федерального управління цивільного захисту та допомоги у випадку катастроф Ральфа Тізлера, знадобиться мінімум одне покоління.

Отже, мені пощастило і я отримала пропозицію щодо викладання вибіркової дисципліни (міні-модуля) у Вищій школі фінансів землі Бранденбург у Кьонігс-Вустерхаузен під час виконання стипендіальної програми DAAD, яка готує фінансистів для федеральної землі Північний Рейн-Вестфалія у Нордкірхен.

Деякі з слів додаю про чудовий колектив і всебічну підтримку з боку німецьких колег і, зокрема, керівника Вищої школи фінансів у Кьонігс-Вустерхаузен, пані Кармен Кьопке. Це вже не перший наш досвід співпраці. У березні 2023 року студенти Державного податкового університету мали можливість долучитися до проєктного тижня, запровадженого у фінансовій школі Кьонігс-Вустерхаузен,

Сансусі замок і парк Потсдам

де презентували відеоролик англійською мовою щодо умов навчання під час війни. Після цього німецькі студенти зібрали 628 євро на відбудову університету в Ірпені і перерахували їх на валютний рахунок ДПУ.

Чудові враження залишилися від навчальної подорожі, яка відбулася у червні 2025 року на запрошення пані Кармен Кьопке. Адміністрацією і доцентами Вищої школи фінансів у Кьонігс-Вустерхаузен було запропоновано програму перебування групи із України у кількості 20 осіб на підтримку проєкту програми Еразмус+ Жан Моне «Митне право ЄС».

Під час навчальної подорожі ми відвідали:

Федеральне міністерство фінансів у Берліні, де познайомилися із керівництвом стратегічного митного Департаменту, відповідального за реалізацію митної реформи в Німеччині та роботу німецьких митних органів; взяли участь у лекціях і презентаціях, запропонованих співробітниками департаменту;

Ландтаг федеральної землі Бранденбург у Потсдамі, де ознайомилися із історією парламенту, правлячими партіями та їх чисельністю, формою роботи парламенту, наповненням бюджету та процедурою його прийняття;

Бранденбурзькі ворота — історичний символ єдності Німеччини; Бундестаг — будівлю Федерального парламенту з прозорим куполом та вражаючою історією; Меморіальний комплекс «Берлінська стіна» — місце, що зберігає пам'ять про поділ країни

та боротьбу за єдність і свободу; Берлінську телевежу — культову локацію з неймовірним краєвидом; Чекпойнт Чарлі — один із найвідоміших пунктів перетину кордону між Східним і Західним Берліном під час «холодної війни»; «Топографію терору» — інформаційно-виставковий центр і музей просто неба в Берліні; Потсдамер Платц — серце сучасного Берліна з його ритмом і атмосферою; Парк і замок Сансусі — перлину архітектури та природи у Потсдамі.

Крім того, учасники навчальної подорожі взяли участь у спільному англійськомовному семінарі й отримали сертифікати учасників. Ця подорож подарувала нам нові знання, глибше розуміння європейських фінансових і політичних структур, нові знайомства, море натхнення для майбутніх навчальних поїздок.

Присмодно, що Україна все більше й більше сприймається німецькою стороною як невід'ємна частина Європейського Союзу. Україна — це країна освічених людей, які заслуговують на те, щоб стати частиною ЄС.

На останок додаю, що в німецькій мові є синонімічні прикметники: «offen» і «aufgeschlossen», які означають відкритість до всього, готовність сприймати інформацію, зближуватися з партнером. Наразі ці слова описують атмосферу, коли до тебе ставляться «з відкритістю». Саме таке ставлення я відчуваю до себе і хотіла б, щоб і надалі таке ставлення було до України та українців. ■

З Німеччини Ірина ПЕТРОВА
Фото надані автором

